

62018CJ0004

SODBA SODIŠ?A (peti senat)

z dne 16. oktobra 2019 (*1)

„Predhodno odlo?anje – Davki – Skupni sistem davka na dodano vrednost (DDV) – Direktiva 2006/112/ES – ?len 132(1)(a) – Oprostitve za dolo?ene dejavnosti, ki so v javnem interesu – Javne poštne slu?be – Direktiva 97/67/ES – Izvajalec univerzalne poštne storitve – Zasebni gospodarski subjekt, ki opravlja storitev uradnega vro?anja pisanj sodiš? ali upravnih organov“

V zdru?enih zadevah C?4/18 in C?5/18,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odlo?be na podlagi ?lena 267 PDEU, ki ju je vložilo Bundesfinanzhof (zvezno finan?no sodiš?e, Nem?ija) z odlo?bama z dne 31. maja 2017, ki sta na Sodiš?e prispeli 3. januarja 2018, v postopkih

Michael Winterhoff, ste?ajni upravitelj družbe DIREKTexpress Holding AG,

proti

Finanzamt Ulm (C?4/18),

in

Jochen Eisenbeis, ste?ajni upravitelj družbe JUREX GmbH,

proti

Bundeszentralamt für Steuern (C?5/18),

SODIŠ?E (peti senat),

v sestavi E. Regan (poro?evalec), predsednik senata, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ileši? in C. Lycourgos, sodniki,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališ?, ki so jih je predložili:

—

za M. Winterhoffa, ste?ajnega upravitelja družbe DIREKTexpress Holding AG, in J. Eisenbeisa, ste?ajnega upravitelja družbe JUREX GmbH, C. Hahn, Steuerberater,

—

za nemško vlado sprva T. Henze in R. Kanitz, agenta,

—
za finsko vlado H. Leppo, agentka,

—
za Evropsko komisijo W. Mölls, L. Lozano Palacios in L. Nicolae, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1

Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago člena 2, točka 13, in člena 3(4) Direktive 97/67/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštnih storitev v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitve (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 3, str. 71), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2008/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 (UL 2008, L 52, str. 3, in popravek v UL 2015, L 225, str. 49) (v nadaljevanju: Direktiva 97/67), ter člena 132(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1).

2

Ta predloga sta bila vložena v okviru dveh sporov, in sicer, prvi, med Michaelom Winterhoffom, stečajnim upraviteljem družbe DIREKTexpress Holding AG, in Finanzamt Ulm (davčna uprava v Ulmu, Nemčija) (zadeva C-4/18), ter, drugi, med Jochenom Eisenbeisom, stečajnim upraviteljem družbe JUREX GmbH, in Bundeszentralamt für Steuern (zvezni davčni urad, Nemčija) (zadeva C-5/18), v zvezi z zavrnitvijo oprostitve davka na dodano vrednost (DDV) za storitve uradnega vročanja pisanj, ki jih ti družbi opravljata za sodišča in upravne organe.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 97/67

3

Člen 2 Direktive 97/67 iz poglavja 1 te direktive, naslovljenega „Cilj in področje uporabe“, določa te opredelitve pojmov:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje definicije:

1.

poštne storitve: storitve, ki vključujejo sprejem, usmerjanje, prenos in dostavo poštnih pošilk;

1a.

izvajalec poštnih storitev: podjetje, ki izvaja eno ali več poštnih storitev;

[...]

4.

sprejem: postopek, s katerim izvajalec poštnih storitev sprejema poštno pošiljko;

5.

dostava: proces od usmerjanja v distribucijskem centru do dostave poštnih pošilk naslovnikom;

6.

poštna pošiljka: pošiljka, ki je naslovljena v konkretni obliki, to je takšni, v kakršni jo izvajalec poštne storitve prenese. Poleg pošilk korespondence takšne pošiljke zajemajo še na primer knjige, kataloge, časopise, periodični tisk in poštne pakete z blagom komercialne vrednosti ali brez nje;

[...]

9.

priporočena pošiljka: storitev, ki nudi po enotni tarifi garancijo proti izgubi, kraji ali poškodbi, in ki omogoča pošiljatelju, kadar ta to zahteva, dobiti dokaz, da je bila pošiljka izročena in/ali dostavljena naslovniku;

[...]

13.

izvajalec univerzalne storitve: javni ali zasebni izvajalec poštnih storitev, ki zagotavlja univerzalno pošto storitev ali njene dele v državi članici, katerega identiteta je bila v skladu s členom 4 priglašena Komisiji;

[...]

17.

uporabnik: vsaka fizična ali pravna oseba, ki uporablja poštne storitve kot pošiljatelj ali naslovnik;

[...]“

4

Poglavje 2 te direktive, naslovljeno „Univerzalna storitev“ zajema člene od 3 do 6 te direktive. Navedeni člen 3 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da lahko uporabniki koristijo pravico do univerzalne storitve, ki vključuje stalno izvajanje poštnih storitev predpisane kakovosti na vseh točkah dostopa na njihovem ozemlju po dostopnih cenah za vse uporabnike.

[...]

4. Vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da univerzalna storitev vključuje naslednje minimalne ugodnosti:

—

sprejem, prenos, usmerjanje in dostavo poštnih pošilk do dveh kilogramov,

—

sprejem, prenos, usmerjanje in dostavo poštnih paketov do 10 kilogramov,

—

storitve za priporočene in vrednostne pošiljke.

[...]

7. Univerzalna storitev, kot je opredeljena v tem členu, zajema storitve v notranjem prometu in čezmejne storitve.“

5

Člen 4 navedene direktive določa:

„1. Vsaka država članica jamči zagotavljanje univerzalne storitve in uradno obvesti Komisijo o ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnjevanje te obveznosti. Odbor iz člena 21 se obvesti o ukrepih, ki jih države članice sprejmejo za zagotavljanje izvajanja univerzalne storitve.

2. Države članice lahko imenujejo eno ali več podjetij kot izvajalce univerzalne storitve za pokrivanje celotnega nacionalnega ozemlja. Države članice lahko imenujejo različna podjetja za zagotavljanje različnih elementov univerzalne storitve in/ali pokrivanje različnih delov nacionalnega ozemlja. [...]

Države članice uradno obvestijo Komisijo o identiteti imenovanega(-ih) izvajalca(-ev) univerzalne storitve. [...]

Direktiva 2006/112

6

Člen 131 Direktive 2006/112 iz poglavja 1, naslovljenega „Splošne določbe“, pod naslovom IX te direktive, „Oprostitve“, določa:

„Oprostitve iz poglavij 2 do 9 se uporabljajo brez vpliva na druge določbe [prava Unije] in pod pogoji, ki jih določijo države članice zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe teh oprostitvev in preprečevanja vsakršnih možnih davčnih utaj, izogibanja in zlorab.“

7

Poglavje 2, naslovljeno „Oprostitve za določene dejavnosti, ki so v javnem interesu“, iz istega naslova IX vključuje člen 132 te direktive, ki v odstavku 1 določa:

„Države članice oprostijo naslednje transakcije:

(a)

opravljanje storitev javnih poštnih služb, razen prevoza potnikov in telekomunikacijskih storitev, ter dobavo blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev;

[...]"

Nemško pravo

UStG

8

Med transakcijami, za katere velja člen 1(1), točka 1, Umsatzsteuergesetz (zakon o davku na dodano vrednost, v nadaljevanju: UStG) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari v zadevi C-4/18, so bile v skladu s členom 4, točka 11b, tega zakona, oproščene „transakcije, ki so neposredno namenjene poštni storitvi Deutsche Post AG“.

9

V različici UStG, ki se uporablja za spor o glavni stvari v zadevi C-5/18, to je različica, ki velja od 1. julija 2010, so bile na podlagi člena 4, točka 11b, tega zakona oproščene te transakcije:

„Univerzalna storitev iz člena 3(4) [Direktive 97/67]. Oprostitev se odobri le pod pogojem, da se podjetnik v skladu s potrdilom, ki ga izda [zvezni davčni urad], pri tem organu zaveže, da bo na celotnem ozemlju Zvezne republike Nemčije nudil storitev, na katero se nanaša prvi stavek, v celoti ali delno.“

Zakon o poštnih storitvah

10

Člen 11 Postgesetz (zakon o poštnih storitvah z dne 22. decembra 1997, BGB1. 1997 I, str. 3294) v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari, naslovljen „Pojem in obseg univerzalne storitve“, določa:

„1. Univerzalna storitev je minimalna ponudba poštnih storitev iz člena 4, točka 1, ki se zagotavljajo na celotnem ozemlju v predpisani kakovosti in po dostopnih cenah. Univerzalna storitev je omejena na poštno storitve, za katere je potrebna licenca, in poštno storitve, ki se z vidika tehnike transporta lahko vsaj deloma izvajajo s poštnimi storitvami, za katere je potrebna licenca. Zajema samo take storitve, ki se na splošno štejejo kot nujne.“

2. Zvezna vlada je pooblašena, da z uredbo, za katero je potrebno soglasje [Bundestag (spodnji dom zveznega parlamenta, Nemčija)] in [Bundesrat (zgornji dom zveznega parlamenta, Nemčija)], v skladu z odstavkom 1 določi vsebino in obseg univerzalne storitve [...]"

11

Člen 33(1) tega zakona, naslovljen „Obveznost uradnega vročanja“, določa:

„Imetnik licence, ki zagotavlja storitve dostave pošte, mora uradno vročiti pisanja, ne glede na njihovo težo, v skladu s pravili o postopkih pred sodišči in zakoni, ki urejajo vročanje v upravnem postopku. V okviru te obveznosti je imetniku licence podeljeno javno pooblastilo (pooblašeni podjetnik).“

12

Člen 34 navedenega zakona, naslovljen „Plačilo za uradno vročanje“, določa:

„Zavezani imetnik licence je upravičen do plačila. To plačilo krije vse storitve, ki jih je opravil imetnik licence, vključno z uradnim potrjevanjem in vračilom potrdil naročniku. Plačilo mora ustrezati zahtevam iz člena 20(1) in (2). Odobriti ga mora regulativni organ. [...]“

Uredba o univerzalni poštni storitvi

13

Člen 1 Post-Universaldienstleistungsverordnung (uredba o univerzalni poštni storitvi) z dne 15. decembra 1999 (BGB1. 1999 I, str. 2418) v različici, ki se uporablja za spora o glavni stvari, določa:

„(1) Kot ‚univerzalne storitve‘ se določijo naslednje poštno storitve:

1.

prenos pisemskih poštnih pošilk v smislu člena 4, točka 2, zakona o poštnih storitvah, če njihova teža ne presega 2000 gramov, njihove mere pa ne mer, določenih v Svetovni poštni konvenciji in ustreznih izvedbenih predpisih,

2.

prenos naslovljenih paketov, katerih posamezna teža ne presega 20 kilogramov, njihove mere pa ne mer, določenih v Svetovni poštni konvenciji in ustreznih izvedbenih predpisih,

3.

prenos časopisov in periodičnega tiska v smislu člena 4, točka 1(c), zakona o poštnih storitvah. [...]

(2) Prenos pisemskih poštnih pošilk zajema tudi naslednje vrste pošilk:

1.

priporočena pošiljka (pisemska pošiljka, ki je pavšalno zavarovana proti izgubi, kraji ali poškodovanju in se izroči proti potrdilu o prejemu),

2.

vrednostna pošiljka (pisemska pošiljka, katere vsebina je zavarovana proti izgubi, kraji ali poškodovanju do vrednosti, ki jo navede pošiljatelj),

3.

pošiljka z odkupnino (pisemska pošiljka, ki se prejemniku izroči šele po prejemu določenega

denarnega zneska),

4.

ekspresna pošiljka (pisemska pošiljka, ki jo dostavi posebni kurir v najkrajšem možnem času po prejemu na dostavni točki).“

Zakonik o civilnem postopku

14

§ 176(1) Zivilprozessordnung (zakonik o civilnem postopku), ki se nanaša na uradno vrožanje, določa:

„Če se poštni službi, sodnemu uslužbencu ali sodnemu izvršitelju izda nalog za vrožitev ali če je za vrožitev zaprosen drug organ, sodno tajništvo izroči pisanje, ki se naj vroži, v zaprti ovojnici skupaj s pripravljenim obrazcem vročilnice [...]“

15

§ 182 tega zakonika, ki se prav tako nanaša na uradno vrožanje, določa:

„1. Kot dokazilo o vrožitvi [...] je treba sestaviti potrdilo na za to predvidenem obrazcu. [...]“

3. Vročilnico je treba nemudoma vrniti sodnemu tajništvu v izvirniku ali kot elektronski dokument.“

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

Zadeva C-4/18

16

M. Winterhoff je stečajni upravitelj družbe DIREKTexpress Holding, zoper katero je bil s sodbo Amtsgericht Ulm (okrajno sodišče v Ulmu, Nemčija) z dne 6. julija 2011 – s katero je bil prav tako M. Winterhoff imenovan na to funkcijo – uveden postopek zaradi insolventnosti. Ta družba je krovna družba skupine, ki je zagotavljala poštne storitve prek hčerinskih družb na celotnem nemškem ozemlju. Dejavnost skupine je bila v letih 2008 in 2009 v glavnem izvrševanje nalogov za vrožitev pisanj v skladu z določbami nemškega javnega prava, ki so se obravnavali kot transakcije, oproščene DDV.

17

Davčna uprava v Ulmu je po davčnem nadzoru za obdobje od avgusta 2008 do maja 2009 ugotovila, da bi morale biti te vrožitve predmet DDV.

18

Družba DIREKTexpress Holding je najprej vložila pritožbo zoper to odločbo, nato pa je – ker je bila ta pritožba zavrnjena – vložila tožbo pri Finanzgericht Baden-Württemberg (finančno sodišče v Baden-Württembergu, Nemčija). Davčna uprava v Ulmu, tožena stranka pred tem sodiščem, je med postopkom izdala letni odločbi o odmeri DDV za leti 2008 in 2009.

19

Prav tako je bil v tem postopku zoper družbo DIREKTexpress Holding uveden postopek zaradi

insolventnosti, M. Winterhoff pa je bil imenovan za stečajnega upravitelja. V tej funkciji je prevzel postopek, ki poteka.

20

Finanzgericht Baden-Württemberg (finančno sodišče v Baden-Württembergu) je tožbo, ki jo je pri njem vložila družba DIREKTexpress Holding, zavrnilo z obrazložitvijo, da se za uradna vročanja pisanj ne more uporabiti zahtevana oprostitvev. To sodišče je zlasti menilo, prvič, da pogoji iz člena 4, točka 11b, UStG niso izpolnjeni, ker so samo transakcije, ki so neposredno namenjene poštni storitvi družbe Deutsche Post AG, oproščene DDV in, drugič, da se ni mogoče neposredno sklicevati na člen 132(1)(a) Direktive 2006/112, saj transakcije uradnega vročanja pisanj niso del univerzalne storitve v smislu te določbe.

21

M. Winterhoff je pri predložitvenem sodišču, Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče, Nemčija), vložil revizijo zoper to odločbo.

22

Predložitveno sodišče se sprašuje, prvič, ali se lahko podjetnik, ki opravlja v glavnem uradna vročanja pisanj sodišč in upravnih organov, šteje za izvajalca univerzalne storitve v smislu člena 2, točka 13, Direktive 97/67. To sodišče se zlasti sprašuje, ali je mogoče te dejavnosti enačiti s posebnim primerom poštne pošiljke ali poštnega paketa v smislu člena 3(4) Direktive 97/67 ali s priporočeno pošiljko, na katero se prav tako nanaša ta določba.

23

Drugič, predložitveno sodišče dvomi o tem, ali je mogoče za družbo, kot je družba DIREKTexpress Holding, šteti, da zagotavlja storitve, ki jih opravljajo „javne poštne službe“ v smislu člena 132(1)(a) Direktive 2006/112, tako da bi morale biti storitve uradnega vročanja, ki jih opravlja, na podlagi te določbe oproščene DDV. Zlasti naj bi temu v prid govorilo dejstvo, da taka vročanja prispevajo k učinkovitemu izvajanju sodne oblasti in zato služijo javnemu interesu. Ker pa naj posameznik ne bi mogel zahtevati, naj se opravi uradna vročitev, naj se za tako transakcijo ne bi moglo šteti, da je del službe, ki je na voljo „vsem uporabnikom“ v smislu člena 3(1) Direktive 97/67.

24

V teh okoliščinah je Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je podjetnik, ki izvaja uradno vročanje pisanj v skladu s predpisi javnega prava, ‚izvajalec univerzalne storitve‘ v smislu člena 2, točka 13, Direktive 97/67 [...], ki izvaja univerzalno pošto storitev ali njene dele, in ali so te storitve v skladu s členom 132(1)(a) Direktive [2006/112] oproščene davka?“

Zadeva C-5/18

25

J. Eisenbeis je stečajni upravitelj družbe JUREX, zoper katero je bil s sodbo z dne 1. julija 2011 – s katero je bil prav tako J. Eisenbeis imenovan na to funkcijo – uveden postopek v primeru insolventnosti. Ta družba je zlasti izvrševala naloge za uradno vročanje pisanj na nemškem

ozemlju.

26

Družba JUREX je leta 2010 pri zveznem davčnem uradu zaprosila za izdajo potrdila o oprostitvi DDV v zvezi z navedeno storitvijo vrožanja. Ta družba se je pri tem organu zavezala, da bo na celotnem nemškem ozemlju na podlagi pravil o postopkih pred sodišči in zakonov, ki se uporabljajo, v skladu z licencami, ki jih je v ta namen podelila Bundesnetzagentur (zvezna agencija za omrežja, Nemčija), nudila to storitev uradnega vrožanja pisanj.

27

Zvezni davčni urad je z odločbo z dne 4. avgusta 2010 navedeno prošnjo zavrnil, ker naj storitev, ki je predmet te prošnje, ne bi spadala v univerzalno poštno storitev.

28

Na podlagi tožbe, ki jo je vložil J. Eisenbeis, je Finanzgericht Köln (finančno sodišče v Kölnu, Nemčija) iz istega razloga, kot je ta, ki ga je navedel zvezni davčni urad, potrdilo zavrnitev oprostitve DDV za zadevne storitve.

29

J. Eisenbeis je pri predložitvenem sodišču, Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče), vložil revizijo zoper to odločbo.

30

Iz istih razlogov, kot so navedeni v okviru zadeve C-4/18, je Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišče v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1.

Ali je uradno vrožanje pisanj v skladu s predpisi javnega prava [pravili o postopkih pred sodišči in zakoni, ki urejajo vrožanje v upravnem postopku – člen 33(1) zakona o poštnih storitvah] univerzalna poštna storitev iz člena 3(4) Direktive 97/67 [...]?

2.

Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen:

Ali je podjetnik, ki izvaja uradno vrožanje pisanj v skladu s predpisi javnega prava, ‚izvajalec univerzalne storitve‘ v smislu člena 2, točka 13, Direktive 97/67 [...], ki izvaja univerzalno poštno storitev ali njene dele, in ali so te storitve v skladu s členom 132(1)(a) Direktive [2006/112] oproščene davka?“

31

S sklepom predsednika Sodišča z dne 1. februarja 2018 sta bili zadevi C-4/18 in C-5/18 združeni za pisni in ustni del postopka ter za izdajo sodb.

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost predlogov za sprejetje predhodne odločbe

Tože?i stranki iz postopkov v glavni stvari izpodbijata dopustnost predlogov za sprejetje predhodne odlo?be.

Zlasti trdita, prvi?, da postavljena vprašanja v delu, v katerem se želi ugotoviti, ali se oprostitev iz ?lena 132(1)(a) Direktive 2006/112 uporablja za transakcije, kot so te iz postopka v glavni stvari, niso koristna za rešitev sporov o glavni stvari. ?e bi bilo namre? odgovorjeno, da je treba storitve iz postopka v glavni stvari obravnavati, kot da so del univerzalne storitve, in da je treba izvajalce poštnih storitev, kot so ti iz postopka v glavni stvari, šteti za izvajalce univerzalne storitve, bi morale biti te storitve na podlagi te dolo?be nujno oproš?ene.

Drugi?, predložitveno sodiš?e naj bi v okviru spora o glavni stvari v zadevi C?5/18 s sklepom z dne 15. decembra 2016 že razsodilo, da je izvršitev nalogov za uradno vro?anje pisanj del univerzalne storitve, ki je oproš?ena DDV. Iz tega sklepa naj bi izhajalo, da navedeno sodiš?e ni imelo nobenega dvoma glede razlage dolo?b prava Unije, ki so predmet teh predlogov za sprejetje predhodne odlo?be, tako da mu naj ne bi bilo treba Sodiš?u predložiti predloga za sprejetje predhodne odlo?be na podlagi ?lena 267 PDEU.

V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodiš?a v okviru sodelovanja med zadnjenavedenim in nacionalnimi sodiš?i, ki ga dolo?a ?len 267 PDEU, le nacionalno sodiš?e, ki odlo?a o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odlo?itev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi tako potrebo po izdaji predhodne odlo?be, da bi lahko izdalo sodbo, kot tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodiš?u. Zato je Sodiš?e na?eloma dolžno odlo?iti, ?e se postavljena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C?349/17, EU:C:2019:172, to?ka 47 in navedena sodna praksa).

Za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, zato velja domneva upoštevnosti. Sodiš?e lahko zavrne odlo?anje o vprašanju za predhodno odlo?anje, ki ga postavi nacionalno sodiš?e, le takrat, kadar je o?itno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nikakršne zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, kadar gre za hipoteti?en problem oziroma kadar Sodiš?e nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja podalo koristne odgovore (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C?349/17, EU:C:2019:172, to?ka 48 in navedena sodna praksa).

V obravnavanem primeru je treba v zvezi s trditvijo, navedeno v točki 33 te sodbe, ugotoviti, da iz elementov, s katerimi razpolaga Sodišče, izhaja, da pred predložitvenim sodiščem dejansko potekata spora, v okviru katerih mora odločiti o tem, ali bi morale biti v skladu s členom 132(1)(a) Direktive 2006/112 dejavnosti uradnega vročanja pisanj, ki sta jih izvajali družbi DIREKTexpress Holding in JUREX, oproščene plačila DDV. V zvezi s tem iz predložitvene odločbe izhaja, da to sodišče meni, da je odgovor Sodišča na postavljena vprašanja odločilen za rešitev teh sporov. V teh okoliščinah je očitno, da je odgovor Sodišča na postavljena vprašanja nujen za to, da lahko predložitveno sodišče izda sodbo.

38

V zvezi s trditvijo tožečih strank iz postopkov v glavni stvari, ki je bila navedena v točki 34 te sodbe, zadostuje ugotoviti, da predložitveno sodišče v predlogih za sprejetje predhodne odločbe navaja, da dvomi o odgovoru, ki ga bo Sodišče dalo na postavljena vprašanja. Poleg tega ti stranki nista navedli nobenega elementa, s katerim bi bilo mogoče izpodbiti ugotovitve iz prejšnje točke, in sicer da pred predložitvenim sodiščem potekata spora, katerih rešitev je odvisna od odgovorov Sodišča na postavljena vprašanja.

39

Zato sta predloga za sprejetje predhodne odločbe v celoti dopustna.

Vsebinska presoja

40

Predložitveno sodišče z vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 2, točka 13, in člen 3 Direktive 97/67 razlagati tako, da je treba izvajalce storitve dostave korespondence, kot sta ta iz postopka v glavni stvari, ki morajo kot imetniki nacionalne licence, na podlagi katere lahko ponujajo to storitev, v skladu z določbami nacionalnega prava opravljati storitve uradnega vročanja pisanj sodišč ali upravnih organov, šteti za „izvajalce univerzalne storitve“ v smislu teh določb, tako da morajo biti te storitve oproščene DDV kot storitve, ki jih opravljajo „javne poštne službe“ v skladu s členom 132(1)(a) Direktive 2006/112.

41

Najprej je treba opozoriti, da sta v skladu s členom 132(1)(a) Direktive 2006/112 opravljanje storitev javnih poštних služb ter dobava blaga v zvezi z opravljanjem teh storitev oproščena DDV.

42

Kot je Sodišče že razsodilo, se sicer na podlagi člena 131 Direktive 2006/112 oprostitve iz poglavij od 2 do 9 te direktive uporabljajo zlasti pod pogoji, ki jih določijo države članice zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe teh oprostitvev ter preprečevanja vsakršnih morebitnih utaj, izogibanja in zlorab, vendar se ti pogoji ne morejo nanašati na opredelitev vsebine določenih oprostitvev (glej v tem smislu sodbi z dne 11. januarja 2001, Komisija/Francija, C-76/99, EU:C:2001:12, točka 26, in z dne 26. maja 2005, Kingscrest Associates in Montecello, C-498/03, EU:C:2005:322, točka 24).

43

Oprostitve iz člena 132 Direktive 2006/112 so namreč avtonomni pojmi prava Unije, ki jih je zato treba na ravni Evropske unije enotno opredeliti (glej v tem smislu sodbi z dne 26. maja 2005,

Kingscrest Associates in Montecello, C-498/03, EU:C:2005:322, točka 22, in z dne 21. januarja 2016, Les Jardins de Jouvence, C-335/14, EU:C:2016:36, točka 47).

44

S tega vidika to, ali je določena transakcija predmet DDV ali ga je oproščena, ne more biti odvisno od njene opredelitve v nacionalnem pravu (sodbi z dne 26. maja 2005, Kingscrest Associates in Montecello, C-498/03, EU:C:2005:322, točka 25, in z dne 14. junija 2007, Haderer, C-445/05, EU:C:2007:344, točka 25).

45

Poleg tega je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča izraz, s katerimi je opredeljena oprostitve, kot je ta iz člena 132 Direktive 2006/112, razlagati ozko, saj oprostitve pomeni izjemo od splošnega načela, v skladu s katerim se DDV plača od vsake storitve, ki jo davčni zavezanec opravi za plačilo. Vendar mora biti razlaga teh izrazov v skladu s cilji, ki se jim z navedenimi oprostitvami sledi, in mora spoštovati zahteve načela davčne nevtralnosti, ki je neločljivo povezan s skupnim sistemom DDV. Tako to pravilo ozke razlage ne pomeni, da je treba izraz, uporabljene za opredelitev oprostitve iz navedenega člena 132, razlagati tako, da bi bil tem oprostitvam odvzet učinek (glej v tem smislu sodbi z dne 21. septembra 2017, Aviva, C-605/15, EU:C:2017:718, točka 30, in z dne 26. oktobra 2017, The English Bridge Union, C-90/16, EU:C:2017:814, točka 20).

46

V zvezi s tem je treba poudariti, da je člen 132 Direktive 2006/112 zajet v poglavju 2, naslovljenem „Oprostitve za določene dejavnosti, ki so v javnem interesu“, iz naslova IX te direktive. Iz tega izhaja, da je cilj oprostitve, določenih v tem členu, spodbujati nekatere dejavnosti v javnem interesu, kot so storitve, ki jih opravljajo javne poštne službe iz odstavka 1(a) tega člena.

47

Zlasti iz narave tega cilja izhaja, da se oprostitve ne uporablja za posebne storitve, ki jih je mogoče ločiti od storitve v javnem interesu, med katerimi so storitve, ki ustrezajo posebnim potrebam gospodarskih subjektov (glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2009, TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, točka 46 in navedena sodna praksa).

48

Zato na podlagi člena 132(1)(a) Direktive 2006/112 za storitve, ki jih opravljajo javne poštne službe, katerih pogoji so bili individualno določeni, ni mogoče šteti, da so oproščene. Take storitve po svoji naravi ustrezajo posebnim potrebam zadevnih uporabnikov (glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2009, TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, točka 47).

49

Poleg tega je treba opozoriti, da se javni cilj, naveden v točki 46 te sodbe, v poštnem sektorju kaže v bolj specifičnem cilju ponujanja poštnih storitev, ki zadovoljujejo osnovne potrebe prebivalstva, po nižjih cenah. V trenutnem stanju prava Unije tak cilj v bistvu sovпада s ciljem Direktive 97/67, in sicer ponuditi univerzalno pošto storitev (glej v tem smislu sodbo z dne 23. aprila 2009, TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, točki 33 in 34).

50

Sodišče je v zvezi s tem že razsodilo, da je treba za „javne poštne službe“ v smislu člena 132(1)(a) Direktive 2006/112 šteti, da zajemajo javne in zasebne izvajalce, ki se zavežejo izvajati poštne storitve, ki zadovoljujejo osnovne potrebe prebivalstva, in torej v praksi v celoti ali delno zagotavljati univerzalno pošto storitev v državi članici, kot je določena v členu 3 Direktive 97/67 (glej v tem smislu sodbi z dne 23. aprila 2009, TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, točka 36, in z dne 21. aprila 2015, Komisija/Švedska, C-114/14, EU:C:2015:249, točka 28).

51

V zvezi z navedenim pojmom „univerzalna poštna storitev“ je treba navesti, da so obrisi tega pojma sicer opredeljeni v členu 3(1) Direktive 97/67, v skladu s katerim taka storitev vključuje stalno izvajanje poštne storitve predpisane kakovosti na celotnem ozemlju po dostopnih cenah za vse uporabnike, vendar odstavek 4 tega člena določa, da vsaka država članica sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da univerzalna storitev vključuje minimalne storitve, sestavljene iz sprejema, usmerjanja, prenosa in dostave poštne pošte in poštne pakete, katerih teža ne presega teže, ki je navedena v tej določbi, ter storitve v zvezi s priporočenimi in vrednostnimi pošiljkami. Člen 2, točke od 4 do 6 in 9, Direktive 97/67 z različnimi opredelitvami zagotavlja dodatna pojasnila v zvezi z vsebino take minimalne storitve.

52

Iz predlogov za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da storitve, obravnavane v sporih o glavni stvari, zajemajo uradno vročanje pisanj v okviru sodnih ali upravnih postopkov. V skladu s pravili, ki se uporabljajo za tako vročanje, je pisanje, ki ga je treba vročiti, predmet naloga za vročitev, ki se izda poštne službi ali podobnemu izvajalcu. To pisanje je dano v zaprto ovojnico, ki jo spremlja ustrezno pripravljen obrazec vročilnice, ki se po vročitvi pisanja vrne organu, ki je izdal navedeni nalog. Iz teh predlogov za sprejetje predhodne odločbe je prav tako razvidno, da izvajalec storitev, ki opravlja uradno vročanje, ne zagotavlja nobenega pavšalnega zavarovanja.

53

Iz samega besedila člena 3(4) Direktive 97/67 in zlasti iz izraza „minimalne“ iz tega člena pa izhaja, da čeprav mora država članica zagotoviti vsaj to, da se zagotavljajo tam navedene storitve, pa je mogoče za druge poštne storitve prav tako šteti, da glede na okoliščine primera spadajo v okvir univerzalne storitve, ki jo zagotavlja ta država članica.

54

Tako je treba – ne da bi bilo treba preučiti, ali storitve, kot so te, ki sta jih opravljali družba DIREKTexpress Holding in JUREX, spadajo v eno od posebnih kategorij poštne storitve, na katere napotuje člen 3(4) Direktive 97/67 – v obravnavanem primeru poudariti, da je te storitve zaradi njihovih lastnih značilnosti in konteksta, v katerem so opravljene, vsekakor mogoče šteti za del univerzalne storitve, kot je opredeljena v tem členu.

55

V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da je Sodišče že razsodilo, da za gospodarske subjekte, ki zagotavljajo univerzalno poštno storitev v celoti ali delno, velja posebna pravna ureditev, ki vključuje posebne obveznosti. Razlika med „javnimi poštnimi službami“ in drugimi operaterji se namreč ne nanaša na naravo opravljenih storitev, temveč na dejstvo, da za operaterje velja taka ureditev (glej v tem smislu sodbo z dne 21. aprila 2015, Komisija/Švedska, C-114/14, EU:C:2015:249, točka 33).

56

V obravnavanem primeru je iz elementov, s katerimi razpolaga Sodišče, razvidno, da so v upoštevnem obdobju za družbi DIREKTexpress Holding in JUREX dejansko veljala pravila, ki ne izhajajo iz individualnih pogajanj, temveč iz posebnih obveznosti na podlagi nemške ureditve.

57

Zlasti mora na podlagi te ureditve imetnik licence za opravljanje storitev dostave korespondence uradno vročiti pisanja, ne glede na njihovo težo, v skladu s pravili o postopkih pred sodišči in zakoni, ki urejajo vročanje v upravnem postopku. Poleg tega mora plačilo takega imetnika licence izpolnjevati zahteve iz te ureditve in ga mora odobriti pristojni nacionalni organ. Poleg tega je iz elementov, s katerimi razpolaga Sodišče, razvidno, da uradna vročitev sodnih odločb sproži roke za vložitev pravnega sredstva in vključuje prenos nalog javne službe, saj je na podlagi nemške ureditve ponudniku storitev dostave korespondence – kadar mora izvršiti nalog za uradno vročitev – podeljeno javno pooblastilo, da lahko izpolni svoje obveznosti.

58

Iz tega izhaja, da namen teh storitev ni odziv na posebne potrebe gospodarskih subjektov ali nekaterih drugih posebnih uporabnikov, temveč zagotavljanje učinkovitega izvajanja sodne oblasti, saj omogočajo uradno vročitev dokumentov v okviru sodnih ali upravnih postopkov.

59

Dalje, v zvezi s pogojem iz člena 3(1) Direktive 97/67, v skladu s katerim se univerzalna storitev opravlja „za vse uporabnike“, je treba navesti – kot ugotavlja predložitveno sodišče – da so izdajatelji nalogov za uradne vročitve, na katere se nanaša nemška ureditev iz postopka v glavni stvari, v glavnem sodišča in upravni organi. Iz tega sledi, da teh vročitev ne more zahtevati vsaka oseba zasebnega prava, ampak so v glavnem na razpolago javnim organom.

60

Vendar ta okoliščina nikakor ne preprečuje, da bi se pogoj, na katerega se nanaša prejšnja točka, v obravnavanem primeru štel za izpolnjenega. Natančneje, prvič, kot pravilno opozarja Komisija v pisnem stališču, „uporabniki“ poštnih storitev v smislu člena 2, točka 17, Direktive 97/67 niso le fizične ali pravne osebe, ki prejmejo takšne storitve kot pošiljatelji, temveč tudi naslovniki teh storitev.

61

Drugi?, uradne vro?itve so sicer izvedene na podlagi nalogov, ki jih izdajo javni organi, vendar namen dejavnosti zadnjenavedenih ni zadovoljevanje njihovih lastnih potreb, temve? zagotovitev pravilnega delovanja sodnega ali upravnega sistema, katerega del so. Ta dejavnost se tako opravlja za vse tiste, na katere se v skladu s postopkom, navedenim v to?ki 52 te sodbe, nanaša mo?nost vro?itve pisanja.

62

Tretji?, kot prav tako pravilno poudarja Komisija, je storitev uradnega vro?anja pisanj zgolj eden od elementov univerzalne storitve, ki jo mora zagotoviti dr?жава ?lanica, pri ?emer lahko ta v skladu s ?lenom 4(2) Direktive 97/67 poleg tega dolo?i ve? ponudnikov za zagotovitev razli?nih elementov univerzalne storitve ali za pokrivanje razli?nih delov nacionalnega ozemlja.

63

Nazadnje, iz elementov, ki so bili predlo?eni Sodiš?u, je razvidno, da se zdi, da morajo biti storitve uradnega vro?anja pisanj, ki jih mora obvezno opraviti imetnik licence za ponujanje storitev dostave korespondence, v skladu z nacionalno zakonodajo, ki jih ureja, opravljene po dostopnih cenah in na vseh to?kah nemškega ozemlja, kar pa mora preveriti predložitveno sodiš?e.

64

V teh okoliš?inah je treba za storitve, kot so te v sporih o glavni stvari, šteti, da v skladu s specifi?nim ciljem poštne podro?ja, navedenim v to?ki 49 te sodbe, zadovoljujejo osnovne potrebe nemškega prebivalstva.

65

Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da gospodarski subjekti, kot sta družbi DIREKTexpress Holding in JUREX, ki sta – kot je razvidno iz elementov, s katerimi razpolaga Sodiš?e, vendar jih mora preveriti predložitveno sodiš?e – obe bili imetnici licence za ponujanje storitev dostave korespondence in ki sta torej morali v skladu s posebnimi pogoji iz to?ke 57 te sodbe na celotnem nemškem ozemlju zagotavljati storitve uradnega vro?anja pisanj, zagotavljajo del „univerzalne poštne storitve“ v smislu ?lena 3 Direktive 97/67. Kot pa izhaja iz to?ke 50 te sodbe, je treba take gospodarske subjekte – ker so te storitve del navedene univerzalne storitve – šteti za „javne poštne slu?be“ v smislu ?lena 132(1)(a) Direktive 2006/112, kadar opravljajo navedene storitve, tako da je treba te na podlagi zadnjenavedene dolo?be oprostiti DDV.

66

Teh ugotovitev ne omaje okoliš?ina, da se na podlagi nacionalne ureditve iz postopka v glavni stvari zadevne storitve ne štejejo za del univerzalne storitve. Kot izhaja iz to?k od 42 do 44 te sodbe, namre? to, kako je dolo?ena transakcija opredeljena v nacionalnem pravu, ne more povzro?iti, da je predmet DDV, medtem ko zanjo na podlagi prava Unije velja oprostitev DDV.

67

Enako velja za okoliš?ino, ki jo je poudarila finska vlada v pisnem stališ?u, da identiteta družb DIREKTexpress Holding in JUREX kot ponudnikov, ki zagotavljata del univerzalne poštne storitve, ni bila sporo?ena Komisiji v nasprotju z obveznostjo iz ?lena 4(2) Direktive 97/67.

68

Natan?neje, kršitev te obveznosti obvestitve – tudi ?e bi se izkazala za resni?no – sama po sebi ne omogo?a dr?avam ?lanicam, da bi po lastni volji ovirale uporabo oprostitve iz ?lena 132(1)(a) Direktive 2006/112, ?eprav bi šlo za storitve, ki spadajo v univerzalno poštne storitve. To, da bi se dr?avam ?lanicam priznala taka možnost, bi namre? lahko bilo ne le v nasprotju s sodno prakso, navedeno v to?kah od 42 do 44 te sodbe, temve? tudi z na?elom dav?ne nevtralnosti, ki nasprotuje temu, da se gospodarski subjekti, ki opravljajo enake transakcije, obravnavajo razli?no glede obdav?itve z DDV (glede zadnjenavedenega glej sodbo z dne 28. junija 2007, JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies, C?363/05, EU:C:2007:391, to?ka 46 in navedena sodna praksa).

69

Ugotovitve iz to?ke 65 te sodbe prav tako niso ovr?ene s ?lenom 3(7) Direktive 97/67, v skladu s katerim univerzalna storitev zajema tako nacionalne storitve kot tudi ?ezmejne storitve.

70

S to dolo?bo so sicer res v pojem „univerzalna storitev“, kot je opredeljen v ?lenu 3 Direktive 97/67, vklju?ene ?ezmejne poštne storitve, vendar je zgolj iz tega razloga ni mogo?e razlagati tako, da iz podro?ja uporabe tega pojma izklju?uje nacionalne storitve, kot so te v sporih o glavni stvari, iz razloga, da ponujanje teh storitev, ki jih opravlja zadevni ponudnik, ne vklju?uje ?ezmejnih storitev. Zadostuje namre? navesti, kot izhaja iz to?ke 62 te sodbe, da dejstvo, da lahko dr?ava ?lanica dolo?i ve? izvajalcev za zagotovitev razli?nih elementov univerzalne storitve ali za pokrivanje razli?nih obmo?ij, pomeni, da se lahko ta dr?ava ?lanica odlo?i, da dolo?enemu izvajalcu podeli le storitev uradnega vro?anja pisanj iz postopka v glavni stvari, ki bi pokrivala le ozemlje zadevne dr?ave ?lanice.

71

Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljena vprašanja odgovoriti, da je treba ?len 2, to?ka 13, in ?len 3 Direktive 97/67 razlagati tako, da je treba izvajalce storitve dostave korespondence, kot sta ta iz postopka v glavni stvari, ki morajo kot imetniki nacionalne licence, na podlagi katere lahko ponujajo to storitev, v skladu z dolo?bami nacionalnega prava opravljati storitve uradnega vro?anja pisanj sodiš? ali upravnih organov, šteti za „izvajalce univerzalne storitve“ v smislu teh dolo?b, tako da morajo biti te storitve oproš?ene DDV kot storitve, ki jih opravljajo „javne poštne slu?be“ v skladu s ?lenom 132(1)(a) Direktive 2006/112.

Stroški

72

Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiš?em, to odlo?i o stroških. Stroški za predložitev stališ? Sodiš?u, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodiš?e (peti senat) razsodilo:

?len 2, to?ka 13, in ?len 3 Direktive 97/67/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 1997 o skupnih pravilih za razvoj notranjega trga poštne storitve v Skupnosti in za izboljšanje kakovosti storitve, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2008/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008, je treba razlagati tako, da je treba izvajalce storitve

dostave korespondence, kot sta ta iz postopka v glavni stvari, ki morajo kot imetniki nacionalne licence, na podlagi katere lahko ponujajo to storitev, v skladu z določbami nacionalnega prava opravljati storitve uradnega vročanja pisanj sodišč ali upravnih organov, šteti za „izvajalce univerzalne storitve“ v smislu teh določb, tako da morajo biti te storitve oproščene davka na dodano vrednost kot storitve, ki jih opravljajo „javne poštne službe“ v skladu s členom 132(1)(a) Direktive Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost.

Podpisi

(*1) Jezik postopka: nemščina.